

Kadar mestni sluga opravlja službo odgona, nastopi policijsko službo dnevni službujoči redar.

16

Ob tržnih dnevih in letnih semnjih so mestni sluga in oba redarja v službi in so dolžni ogledovati živila, ter skrbeti za mir in red na tržišču.

Posebno je paziti, da se ne prodajajo: slabo, z vodo pomešano ali celo ponarejeno mleko, nezrelo ali gnilo sadje in sočivje, smrdljivo meso, mrtvi raki, smrdljive ribe, bolna perutnina, negodna teleta, strupene gobe, močeno žito in druga prepovedana, ponarejena, ostudna ali zdravju škodljiva živila.

Živila se ne smejo v nesnažnih in zdravju škodljivih posodah shranjevati ali v nesnažen papir zavijati.

Vsi prodajalci morajo imeti cementirano mero, uteži in tehtnice.

Ob tržnih dnevih je pridržan tržni promet do 10. ure dopoldne kupovanju na drobno. Do te ure je torej na vsem mestnem ozemlju pod kaznivo prepovedano sleherno prekupovanje vsakdanjih živil, kakor zelenjadi, sadja, perutnine, maščobe, jajec, i.t.d.

Izvzeto od te prepovedi je žito, govedo, prašiči, drobnica in tržna roba, kakor med, drva in zelje na vozeh i.t.d.

Blago, katero se zdi nevarno za zdravje, ali prepovedano blago, se prodajalcu odvzame in izroči v poslovanje mestnemu županstvu.

Prodajalci morajo skrbeti, da se tržni prostori po nepotrebnem ne onesnažijo.

S tem da se za prodajo namenjeno blago razloži, se ne smejo zapirati dohodi k tržnim prostorom in pota med njimi, tudi ne splošni prehodi.

Stranski tlak mora biti povsod prost.

Nagla vožnja in ježa po tržnih prostorih sta prepovedani.

17

Razvrščeni službeni policijski red redarjev in mestnega sluga. Županstvo v zvezi s policijskim nadzornikom skleneta pridejani službeni policijski red redarjev in slug mestne občine škofjeloške z dne 1. aprilom 1901 vpeljati.

Mestno županstvo, dne 26. sušca 1901.

Sušnik

Flis
občinski svetovalec
in policijski nadzornik
(meseca grudna 1900)

Dodatek k pravilniku mestne policijske straže z dvema stražnikoma

Mestna policijska straža obstoji iz nadstražnika in stražnika. Gozdarska služba v mestnem okolišu za občinske nameščenice odpade.

Nadstražnik in stražnik opravljata vsa dela in službo mestnega občinskega sluga vzajemno.

Vrhu tega prevzame nadstražnik nastanjenje vojaštva, oskrbuje priprego in odgon.

Odgonski dnevi so: v ponedeljek in petek k opoldanskim vlakom, ki pride iz Ljubljane, v torek in soboto s popoldanskim vlakom, ki pride iz Gorenjskega. Prevzame oskrbovanje odgoncev in snazjenje odgonske sobe.

Izdeluje izkaz in zapisnik cen glavnih žitnih vrst ob tržnih dneh in letnih semnjih. Vodi imenik občinskega orodja in drugih mestnih nabav, kakor zastave lestvice, i.t.d. ter vodi natančni zapisnik, komu, kedaj se je kje izposodilo in kedaj vrnilo. Skrbi za izpraznjenje sranišne greznice.

Stražnik dostavlja strankam uradna pisma ter razglašča naredbe in oznanja mestnega županstva in drugih uradov. Pospravlja, snaži, pometa in oskrbi kurjavo v pisarni in dvorani, pometa vežo, stopnice in snaži stranišča.

Nadstražnik in stražnik skrbita za red in snažnost na dvorišču v veži in sploh po celem rotovžu. Vsa služba in opravilo pri mestni občini se izvršuje v policijski obleki in s sabljo. Oba redarja morata biti vsedkar ob prostem času županstvu, policijskemu nadzorniku in občinskemu tajniku na službeno razpolago.

Službeni policijski red

Vsak redar ima v navadnih dneh po službenem policijskem redu po 8 ur službe.

Županstvo sklene dodatek k pravilniku mestne policijske straže z dvema stražnikoma začasno z dne 1. majnikom 1902 vpeljati.

Mestno županstvo, dne 17. aprila 1902.

Sušnik

Flis
občinski svetovalec
in policijski nadzornik

MUZEJSKI IZLETI

Tudi letos smo imeli tri muzejske izlete — na Hrvaško, v Režijo in na Ko-roško. Kakor vedno je udeležence zbiral Lovro Planina, bilo jih je na prvem 40,

Skupina izletnikov v Trakoščanu

Foto: Fr. Planina

na drugih dveh 41. Interesentov je bilo vsakikrat več. Strokovno je vse tri izlete vodil France Planina. Pri Transturistu smo dobili udoben avtobus Mercedes.

Naš prvi izlet v nedeljo 25. maja 1969 je veljal pokrajinskim in zgodovinskim značilnostim severnega dela Hrvatskega Zagorja in vzhodnega Podravja. Po postanku na Trojanah in v Rogaški Slatini smo dospeli v gornje Posotelje pod hribovjem Macljem in se na hrvaški stranji ustavili najprej v Krapini, kjer so nas zanimali predvsem ostanek nekdanje utrdbe, spomenik Ljudevita Gaja in Hušnjakova jama, v kateri je prof. Kramberger-Gorjanovič v letih okoli 1900 izkopal okostja neandertalskega pračloveka in takrat živelih živali, ki so v bližini jame sedaj v kipih upodobljeni. Pod Strahinščico smo nato prešli v dolino Bednje in obiskali grad Trakošćan, slikovito obnovljeno stavbo vrh stožčaste ga griča nad jezerom sredi samotne gozdnate pokrajine. Ogleдали smo si muzejske zbirke v grajskih sobanah, v katerih je nekdanj živel rodovina velikašev Draškovičev, ki je dala celo vrsto za hrvaško in evropsko zgodovino pomembnih mož — vojskovodij, politikov in umetnikov. Pot čez odmaknjene in večinj nas neznane Haloze nas je potem pripeljala

na Ptujsko polje in v Ptuj. Pričakal nas je upokojeni gimnazijski ravnatelj France Alič, rojak iz Gorenje vasi in član našega muzejskega društva, ter nas spremljal v zbirke mestnega muzeja, nato pa na vrt Novega sveta, kjer smo imeli počitek in prijateljski razgovor. Na povratku smo krenili v Kidričevo, da smo od zunaj videli to novo industrijsko naselje. S kopicami novih vtisov smo se v početku noči vrnili v Loko.

Z bojaznijo, da se bo petdnevno deževje nadaljevalo še v nedeljo 8. junija 1969, smo po mokri cesti začeli drugi izlet — v Rezijo. Alpske vrhove so zagrinjali oblaki, le tu in tam je skozi kako okno posijalo sonce in slikalo svetlo zelene podobe po temnih bregovih. Slikoviti Martuljek je bil črn, vrhovi pa so se skrivali v oblakih. Ko pa smo prešli mejo pri Ratečah, je bilo nebo že manj grozeče. Skozi zaselke Pod klancem, Fužine in Belo peč ter mimo Remšendola smo dosegli Ziljico in Trbiž, kjer smo obiskali kramarski del, ki pa je bil to hladno nedeljo manj živahen. Od Zabnic nas je pot vodila po Kanalski dolini mimo Ovéje vasi, skozi Ukve, Naborjet in Lužice v Pontebo. Spomnili smo se usode Kanalskih Slovencev, med katere so se vrinile nemške vasi in so po prvi vojni postale del Italije. Ob deroči Beli smo

hiteli po slikoviti Železni dolini mimo stranskih dolin Donje in Reklanice, ki za trenutke pokažejo vršace zahodnih Julijskih Alp. Na Belj smo zavili v Rezižo, ki je bila naš glavni cilj. Raz Kalvarijo nad Ravenco smo se razgledali po gručastih vaseh Njivi, Osejanih in Solvici ter njihovem gorskem ozadju Muzcih, Skutniku in Kaninu. Po kosilu v hotelu »alle Alpi« smo se vračali po isti poti do Kluž, zavili v dolino Reklanice, ki se ob terasah z redkimi domačijami in pečinah s slapovi vzdiguje med glavno alpsko skupino z Montažem in Višem ter med tedaj še močno zasneženim Kaninskim pogorjem na preval Nevejo, kjer smo se kratko ustavili v planinskem domu. Od tam smo se spustili k Rabeljskemu jezeru, ki leži popolnoma samotno sredi deviške gorske pokrajine pod varstvom Jerebice in slikovite Fünfspitze. Ob razgledu na modrozeleno jezero smo se vzpeli na Predel ter se po opravljenih mejnih pregledih vrnili v Jugoslavijo. Tam smo se že drugič vzdignili višje kakor je naš Lubnik.

Kar iz avtobusa smo si ogledali spomenik branilcem Predela leta 1809, zidovje trdnjave, odcep ceste na Škrbino v Plazju, ki je najvišja turistična cesta v Jugoslaviji, »vas črnih rut« Strmec, Kočno med mogočnim Mangrtom

in Jalovcem, privlačni Log pod Mangrtom in divje Loške stene nad njim, iz prve svetovne vojne zloglasni Rombon in jarkasto Možnico pod njim. Ustavili smo se pri stari avstrijski trdnjavi Kluže, zrlj v globoki kanjon Koritnice ter opazili železne lestve čez steno, po katerih so vojaki v prvi vojni donášali material v bojno črto na Rombonu. Pri Kalu-Koritnici smo zavili k Soči, videli skalni podor na Javorščku iz leta 1950 in ob cesti spomenik partizanom Gradnikove brigade, ki so padli leta 1943 na planini Golobar. V vasi Soča smo izstopili, da smo si ogledali Velika Korita in slikarije Toneta Kralja v vaški cerkvi ter se okrepčali v sosedni gostilnici. Na vožnji skozi Trento smo omenjali planinsko kočjo Zlatorog, triglavsko dolino Zadnjico, nekdanje fužine, domačijo vodnikov Tožbarjev, Kraljeve stenske slike v cerkvi, alpinetum Juliana in ploščo gorskim vodnikom. Slj smo še v kanjon Mlinarice in k spomeniku Julija Kugyja, odkrivatelja lepote trentskih gor. Alpski vrhovi so žareli v predvečerem soncu in se jasno odražali od modrega neba. Razumljivo je, da smo na vožnji čez Vršič, ko smo se ta dan že tretjič dvigali v višino, opazovali ne le veličastno panoramo sten in vrhov, temveč tudi vse zanimivosti ob cesti, ob ka-

Izletniki v vasi Ravenca v Reziži

Foto: Fr. Planina

teri je pod vrhom ležal ponekod še debel sneg plaz. Martuljek je bil zdaj v vse mikavnejšem sijaju kakor zjutraj. Pred povratkom v Loko smo ugotovili, da se nismo izneverili tradiciji muzejskih izletov, četudi to pot nismo obiskali nobene muzejske zbirke, ogledali pa smo najpoučnejši prirodoslovni muzej — gorsko naravo vzhodnih in zahodnih Julijskih Alp — in posegli še v zgodovino in sociologijo odmirajočega dela našega naroda — kanalskih in rezijskih Slovencev.

Tretji izlet smo namenili obisku koroških Slovencev. Žal je vso nedeljo 24. avgusta zdržema padal dež, gore so bile skrite v oblake, po dolinah so pa bile razprostrte mokre cunjaste megle. Pri krajšani smo bili za užitke, ki jih nudi narava koroške pokrajine, seznanili pa smo se z življenjem slovenskih rojakov na Koroškem. Že v začetku vožnje, ko smo se peljali skozi znane kraje od Loke na Jezersko in je dež zagrinjal steklene stene Mercedes a motno zaveso, je vodnik orisal zgodovino koroških Slovencev, dogodke ob koncu prve svetovne vojne, ob usodnem plebiscitu, med drugo svetovno vojno in sedanje razmere teh naših rojakov, ki so odtrgani od živega narodnega telesa in osamljeni v svoji borbi za narodni obstanek.

Čez Jezerski vrh smo se spustili v dolino Bele, kjer Avstrijci modernizirajo gorsko cesto, ki se kačasto vije s karavanškega prevala. Za malo časa smo se ustavili v Železni Kapli. V zanimivi gotski cerkvi je bila prav tedaj nemška maša, pozneje je bila tudi slovenska. Na trgu smo govorili z več slovenskimi domačini, v slovenski hranilnici smo menjali denar. Iz Žitare vesj smo krenili po široki dolini Bele in se vzpeli na Vrhe ter dospeli skozi Rikarjo ves in Št. Prjmož v Vesele, kjer nas je gostoljubno sprejel Johan Wutte-Luc in nas potem spremil do Zablatniškega jezera, ki ga zdaj imenujejo Turnersee, ker ga je pred vojno kupil Turnerbund in si ob njem uredil središče za hitlerjanske tečaje, namenjene za vodje nacistične mladine. Tudi sedaj služi ta postojanka podobnim namenom, seveda skritim za razne nedolžne naslove. Slišali smo o težavah slovenskega šolstva, o dobrem glasu slovenske gimnazije v Celovcu, o nezavednih in omahljivih Slovencih, ki so odvisni od Nemcev in se bojijo za svojo materialno eksistenco.

Skozi letoviška naselja ob Klopinskem jezeru, skozi industrializirano Sinčo ves in po dolgem mostu čez dravsko jezero, zajezeno za žvabeško elektrarno, smo

dospeli v Velikovec, ki pri Nemcih nosi častno ime »mesto plebiscita«, nam pa budi spomine na štab generala Maistra in na postojanko nadporočnika Malgaja, ki je zastoj čakal na pomoč iz Jugoslavije in se moral umikati s svojimi maloštevilnimi prostovoljci.

Na Djekšah, lepi vasi v višini 1159 m na zleknenjem južnem bočju Svinje, smo imeli kosilo. Djekše in sosedna Kneža ter Krčanje leže ob severni narodnostni meji in so v bistvu še slovenske vasi, čeprav je zunanji videz, kar smo čutili tudi v gostilni Petscharnik in v razgovorih z nekaterimi domačini. Okoli dvostolpne cerkve je dobro ohranjeno obzidje s hodniki za brambovce iz časov turških vpadov. Skozi Vovbre pod skalnim gričem z razvalino smo prišli v Grebinj, raztegnjen trg v podnožju griča z razvalino srednjeveškega gradu, ki ima nasproti cerkve vhod v turistično urejeno kapniško jama.

Čez preval Dolgo brdo in po Gradniški dolini smo se pripeljali v rodovitni, gosto naseljeni dolgi del Labotske doline, po kateri sta prometno zvezani Dravska in Murska dolina. Tod je čisto nemško ozemlje. Ustavili smo se v Šentandražu, kjer je bil do leta 1852 sedež lavantinske škofije, ko ga je Slomšek prestavil v Maribor.

Daljši postanek smo napravili v Šentpavlu, kjer smo si ogledali romarsko cerkev, bogato knjižnico z okoli 2000 rokopisi in zbirko dragocenih umetnin in starin v benediktinskem samostanu. Ker smo bili že kasni, se v trgu Labotu nismo ustavili. Peljali smo se po novem mostu čez Dravo, videli labotsko elektrarno in visoki železniški most ter pod Strojno prečkali Pliberk in nadaljevali vožnjo skozi stari Šmihel in Šteben po južnem podgorskem delu Podjune, kjer smo od daleč videli Globasnico in vas Podjuno, nad katero je bilo na hribu v starem veku keltsko-rimsko naselje Juenna, danes pa tam stoji Hemina cerkev. Ustavili smo se le še v Dobri vesi, kjer imata Narodni dom in Hranilnica slovenske napise. Ker je bila cerkev zaprta, nismo mogli ogledati Ungnadove kapele s sarkofagom branilca pred Turki.

Nato smo hiteli po isti poti čez Jezerski vrh in se po kratkem okrepcilu na Jezerskem vrnili v Loko z močnimi vtisi o slovenskih rojakihi v lepi Koroški, ki pa nam je z meglami zakrivala svojo naravni obraz. Zato so udeleženci izražali želje, da bi jo še drugič obiskali ob lepem vremenu.

Fr. Planina